

# Bilance činnosti výboru ČSARIM 2019–2022

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

konec volebního období výboru by měl být vždy spojen s rámcovým shrnutím toho, co se za 4 roky jeho mandátu povedlo a co nikoliv. Proto mi dovoluji inventuru práce výboru ČSARIM za období 2019–2022. Práce výboru byla po více než polovinu mandátu zásadně ovlivněna existencí pandemie covidu-19, rolí našeho oboru v organizaci a poskytování zdravotní péče v předmětné době a souvisejícími dopady na jednotlivce, kolektivy a systém zdravotní péče. Bez jakékoliv nadsázky a v plném slova smyslu to bylo období, které v historii české medicíny, zdravotnictví a našeho oboru nemá obdobu – jak rozsahem a povahou zátěže, tak odbornými, etickými, ale i celospolečenskými aspekty epidemie. Dopad na rozběhlé aktivity a projekty ČSARIM byl jednoznačný – útlum nebo odložení řady zamýšlených či již zahájených projektů, ke kterým jsme se vraceli až postupně, jak polevovala zátěž zdravotnických zařízení a vytížení členů výboru. Přesto nelze vnímat období covidu-19 ani z pohledu činnosti výboru jako nevyužitě a promarněné, podle mého názoru spíše naopak. Řada členů výboru byla významně angažována v organizaci a řízení vyhlášené pandemie covidu-19 na úrovni státní správy nebo krajů. Jejich práce v rolích koordinátorů intenzivní péče a v pandemii vybudovaný respekt těchto osobností výrazně posílily (a nadále posilují) vyjednávací pozici oboru pro prosazování profesních zájmů na úrovni Ministerstva zdravotnictví (MZ), plátců péče, Poslanecké sněmovny či Senátu. I to je nutno vnímat jako výsledek práce výboru za uplynulé období. V kontextu pandemie covidu-19 to byl právě výbor ČSARIM, který inicioval a vypracoval řadu materiálů různého formátu (stanoviska, doporučení) pro potřeby klinické praxe a spolu s ČSIM jasně prokázal zásadní význam intenzivní péče jako činnosti, jako odbornosti a v neposlední řadě jako klíčové součásti našeho oboru, na kterém stojí fungování nemocnic v České republice. Z rozsáhlého portfolia vydaných „covid-19“ materiálů považuji v rámci výčtu aktivit výboru za důležité zmínit dva dokumenty – mezioborový eticko-právní dokument formulující principy poskytování péče v situacích nedostatku vzácných zdrojů – i přes bouřlivou odbornou polemiku k vybraným etickým pasážím jde o text, který je (na rozdíl od tezí jeho kritiků) zasazen ve všech aspektech do existujícího právního rámce a dává lékařům nejvyšší možnou právní jistotu při jeho implementaci. Ale nejenom to, dokument dokládá neopominutelnou pozici ČSARIM v agendě etiky intenzivní péče a díky účasti řady odborných společností je právní obcí považován za referenční dokument předmětné problematiky. Jako druhý chci zmínit Klinický doporučený postup pro léčbu hospitalizovaných covid-19 pacientů, který vznikl v gesci ČSARIM na oficiální platformě MZ pro národní doporučené postupy s pomocí mnoha členů výboru. Fakt, že ČSARIM celý projekt koordinovala, reflektuje pozici našeho oboru dostatečně. V etapě covidu-19 nemohu nezmínit 17<sup>th</sup> World Congress of Anaesthesiologists, který proběhl v Praze v roce 2021, bohužel jen

virtuálně. I na něm se významně podílela řada členů výboru a kongres byl hodnocen ze strany WFSA jako mimořádně úspěšný.

Inventura druhé poloviny volebního období výboru zahrnuje přehled jeho činnosti v oblastech, které považuji za nosné z pohledu směřování oboru, posilování role ČSARIM a z pohledu práce pro své členy. První oblastí jsou aktivity typu „rozvoj oboru“, zahrnující prosazování postupů podložených stávajícím stupněm odborného poznání do klinické praxe a vytváření dokumentů, které mají definovat rámec správné a bezpečné praxe, případně formulovat postoj ČSARIM k určité odborné problematice. Celá klinická medicína musí stále více dokládat průkazně efekt svých postupů, zde jsme udělali významný krok v oblasti metodiky a všechna nová či aktualizovaná doporučení by již měla vznikat ve spolupráci s profesionálními metodiky. Pro nový výbor jsou připraveny v různé míře rozpracované podklady pro aktualizaci doporučení pokrývající klíčová oborová témata jako je např. bezpečnost anesteziologické péče nebo předanestetické vyšetření. Ve fázi finálního redakčního zpracování je Manuál kritických stavů ČSARIM (český ekvivalent obdobných zahraničních materiálů), který by měl být distribuován všem členům ČSARIM v průběhu ledna 2023.

Další oblastí práce výboru byla jednání s plátcí péče. Zde je naše úsilí dlouhodobě zaměřeno na aktualizaci úhrad – bohužel jde o složitý a časově náročný administrativní proces, vždy s nejistým výsledkem. Zde však platí jednoduchá teze – pokud se o změnu nevyhovujícího stavu ani nepokusíme, žádné změny nikdy nedosáhneme. Každý krok v této agendě musí jít přes MZ, ale i zde se posouváme v míře před pandemií covidu-19 nevídaně, jakkoliv stále extrémně pomalu. Výbor ČSARIM inicioval vznik Pracovní skupiny MZ pro tzv. restrukturalizaci intenzivní péče a v současnosti připravujeme ve spolupráci s ostatními odbornými společnostmi návrh Věstníku MZ, který by měl vymezit rozsah a obsah optimalizace perioperační péče, mj. s cílem systémové implementace konceptů ERAS a PBM. Vznikem věstníku podmiňuje VZP zahájení jednání o aktualizaci úhrad.

Na podnět ČSARIM a ve spolupráci s ÚZIS byl vytvořen Národní informační systém anesteziologické péče (NISAP), který po 2leté pauze způsobené vytížením ÚZIS v rámci pandemie covidu-19 přinesl v listopadu 2022 konečně komplexní reporting o činnosti oboru za posledních 5 let. Od roku 2023 bychom měli dostávat tyto roční přehledy pravidelně. V budoucnu by NISAP měl obsahovat i údaje o kvalitě naší péče, nová legislativa umožňuje definovat nové parametry (indikátory kvality) v rámci tzv. resortních referenčních statistik, které by měly být implementovány do nemocničních informačních systémů nemocnic. Diskuze mezi členy výboru nad vhodnými indikátory probíhá v těchto týdnech. Výbor rovněž inicioval ve spolupráci s MZ a ÚZIS v loňském roce novelu vyhlášky příslušného zákona, která by měla umožnit získání informovaného souhlasu

v on-line režimu jako základní podmínky plného využití telemedicíny i pro potřeby předanestetického vyšetření. Za zcela zásadní považují roli výboru v agendě informovaného souhlasu – ministrem zdravotnictví byl na základě podnětu ČSARIM schválen projekt, který by měl zjednodušit informování pacientů, zefektivnit celý proces komunikace s pacienty a který bude využívat existující platformu Národního zdravotnického informačního portálu.

Aktivity výboru v oblasti předatestačního vzdělávání jdou primárně přes Akreditační komisi (AK) našeho oboru. Zde nechce jak AK, tak ani výbor dělat „žádné prudké pohyby“, ale je shoda na jednom – do budoucna připravit v rovině základních parametrů kritéria tak, aby více reflektovala počet výkonů a edukační kapacitu pracoviště na jednoho školenice, než jen prostý počet výkonů. To vede často k nemožnosti absolvovat aspoň část vzdělávacího programu na malých pracovištích. Do oblasti vzdělávání si dovolím zařadit ještě možná pro některé z vás zajímavou informaci – výbor ČSARIM podepsal v letošním roce memorandum o spolupráci s anesteziologickou společností Madagaskaru a projekt humanitární pomoci ve formátu 4 týdenních misí v nemocnici

v Toliara na Madagaskaru bude pro zájemce z řad členů ČSARIM otevřen na přelomu roku 2023/2024.

Přehled aktivit výboru zakončím informací o finanční situaci ČSARIM za období 2019–2022. Z finančního pohledu jsme na tom nejlépe za celou historii naší odborné společnosti, což nám mj. umožňuje velkorysou podporu mladých anesteziologů.

Znamená výše uvedené, že se nám vše podařilo nebo daří na 100 %? Jistě ne, řada projektů jde pomaleji, než by mohla, důvody jsou různé. Zde si dovolím poznámku – výsledky práce výboru odpovídají vždy součtu míry nasazení jednotlivých členů výboru, jejich odhodlání pracovat pro potřeby oboru a celé odborné komunity, i proto je pečlivý výběr zástupců našeho oboru v rámci každých voleb do výboru důležitý.

Na tomto místě chci poděkovat všem členům končícího výboru za vykonanou práci – zaslouží si náš/váš respekt a úctu – díky jim jde náš obor dopředu. Děkuji.

*prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM, FESAIC  
Předseda výboru ČSARIM 2019–2022*